

Energia z odpadów – otwarcie ZUOK w Białymstoku

tekst i zdjęcia: **BUDIMEX SA**

9 lutego 2016 r. uroczyście otwarto Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Białymstoku, w którym dzięki termicznemu przekształcaniu odpadów będzie produkowana energia elektryczna i ciepła. Instalacja jest przyjazna dla środowiska i mieszkańców Białegostoku. Jest elementem powstającego nowoczesnego systemu gospodarki odpadami, obejmującego również wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów i budowę sortowni na składowisku w Hryniewiczach. Budowa ZUOK to największa inwestycja w województwie podlaskim w ostatnich latach.

Białystok należy do pierwszych miast w Polsce, którego władze poważnie potraktowały problem dostosowania gospodarki odpadami do europejskich przepisów. Unijna polityka zakłada maksymalne ograniczenie ilości odpadów składowanych w tradycyjny sposób.

Lech realizuje projekt w imieniu Miasta Białystok

W 2010 r. Gmina Białystok powierzyła spółce miejskiej PUHP Lech Sp. z o.o. realizację projektu *Zintegrowany system gospodarki odpadami dla aglomeracji białostockiej*, którego najważniejszym zadaniem była budowa instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych. Przedsiębiorstwo będzie też zarządzać nowo powstałym obiektem.

Budowę zrealizowało konsorcjum firm: Budimex SA (lider konsorcjum), Keppel Seghers Belgium N.V. oraz Cespa Compañia Espanola de Servicios Publicos Auxiliares SA. Umowa przewidywała najpierw zaprojektowanie instalacji, a następnie budowę zakładu, która trwała 751 dni. Uczestniczyło w niej w sumie 2000 osób. W okresie najintensywniejszych prac montażowych na placu budowy było codziennie 457 osób.

31 grudnia 2015 r., zgodnie z umową, nastąpiło przejęcie obiektu przez spółkę Lech od wykonawcy. „Budowa ZUOK w Białymstoku w rekordowo krótkim czasie oraz wypełnienie wszystkich parametrów gwarantowanych potwierdzają odpowiedzialne i skuteczne podejście Budimeksu do realizacji inwestycji w sektorze energetycznym” – powiedział Piotr Świecki, dyrektor Budownictwa Energetycznego i Przemysłowego w Budimeksie. – Dzięki temu projektowi rozbudowaliśmy swoje kompetencje. Naszym długofalowym celem jest silna pozycja Budimeksu jako firmy EPC (*Engineering, Procurement and Construction*) w szeroko rozumianym sektorze energetycznym”.

Dofinansowanie projektu z Unii Europejskiej

Całkowity koszt projektu *Zintegrowany system gospodarki odpadami dla aglomeracji białostockiej* wynosi 393 mln zł netto, z czego budowa ZUOK w Białymstoku – 333 mln zł. Na realizację całego projektu spółka Lech pozyskała 210 mln zł ze środków Europejskiego Funduszu Spójności, z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w ramach Działania 2.1 *Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych*. Kwota

164 mln zł pochodzi z dotacji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Energia elektryczna i ciepła z odpadów

ZUOK jest w stanie przetworzyć 15,5 t odpadów przez godzinę, a więc do 372 t w ciągu doby. Przez rok może być unieszkodliwionych termicznie do 120 tys. t odpadów komunalnych. Dzięki zastosowanej technologii możliwe będzie wytworzenie rocznie ok. 38 tys. MWh energii elektrycznej oraz ok. 360 tys. GJ energii cieplnej, która trafi do miejskiej sieci ciepłowniczej i będzie wykorzystywana na potrzeby własne. Taka ilość energii elektrycznej może zasilić ok. 16 tys. gospodarstw domowych, a wyprodukowana energia ciepła ogrzać zimą ok. 875 domów jednorodzinnych. Do ZUOK mają trafiać zmieszane odpady komunalne z Białegostoku oraz dziewięciu sąsiadujących gmin. Zakłada się też przyjmowanie pozostałości pochodzących z procesu sortowania odpadów, których kaloryczność wynosi powyżej 6 MJ/kg i zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki nie mogą być one składowane. Pierwsze transporty odpadów przyjechały do obiektu pod koniec września, gdy wykonawca rozpoczął tzw. gorący rozruch instalacji.

Ochrona środowiska na najwyższym poziomie

„Ochrona środowiska to priorytet przy projektowaniu i funkcjonowaniu ZUOK w Białymstoku. Obiekt wyposażony jest w instalację oczyszczania spalin (IOS), która wychwytuje i unieszkodliwia zanieczyszczenia i toksyczne związki” – poinformował Michał Stefanowicz, prezes zarządu PUHP Lech Sp. z o.o. w Białymstoku, która jest investorem i zarządzającym ZUOK. – Instalacja oczyszcza spaliny z tlenków azotu (NOx), kwaśnych zanieczyszczeń, metali ciężkich, dioksyn i fiuranów oraz pyłów. W efekcie emisja spalin jest na minimalnym poziomie, dalekim od dopuszczalnych wartości określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie standardów emisyjnych z instalacji”.

Spaliny są przez cały czas monitorowane przez służby spółki Lech oraz inspekcje ochrony środowiska. W ZUOK w Białymstoku zastosowano też najnowocześniejsze rozwiązania, które powodują, że nieprzyjemne zapachy z hali wyładunku odpadów nie wydostają się na zewnątrz, lecz dzięki wytworzonemu podciśnieniu są zasysane do wewnątrz budynku. Nie są więc uciążliwe dla otoczenia.

„Budowa ZUOK i stworzenie nowoczesnego systemu gospodarki odpadami to korzyść nie tylko dla obecnych mieszkańców Białegostoku i aglomeracji białostockiej, ale także dbałość o przyszłe pokolenia, które będą mogły cieszyć się dobrym stanem środowiska” – dodał prezes Michał Stefanowicz.

Pierwsze spalarnie w Polsce

ZUOK w Białymstoku jest jednym z pierwszych oddanych do eksploatacji w Polsce i jako pierwszy w kraju otrzymał koncesję na wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła. Podobne instalacje zostały uruchomione w Krakowie, Bydgoszczy i Koninie. W tym roku gotowe mają być zakłady w Poznaniu i Szczecinie. W Europie Zachodniej funkcjonuje ok. 400 spalarni odpadów.

Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w liczbach

120 tys. t – tyle odpadów komunalnych może spalić rocznie ZUOK w Białymstoku.

360 tys. GJ energii cieplnej może wyprodukować rocznie ZUOK.

38 tys. MWh energii elektrycznej może wyprodukować rocznie ZUOK.

3,3 ha to powierzchnia terenu zajmowanego przez zakład.

43 m – wysokość budynku, w którym znajduje się kocioł, 50 m – wysokość komina, 37 m – wysokość kotła.

Nowoczesne rozwiązania proekologiczne

Odzysk wody – cała woda opadowa z terenu ZUOK (dachy, drogi, place) jest odzyskiwana i używana do procesu technologicznego, woda z miejskiej sieci pobierana jest na minimalnym poziomie, głównie na potrzeby socjalne.

Odzysk ciepła – ciepła woda do celów socjalnych ogrzewa się dzięki odzyskowi ciepła ze sprężarek powietrza pracujących w instalacji obiektu.

Wykrywanie radioaktywnych odpadów – przy wjeździe na teren ZUOK zainstalowany jest detektor radioaktywności, nie ma więc niebezpieczeństwa, że materiały radioaktywne trafią do instalacji.

Samochody wyjeżdżają czyste – samochody do transportu odpadów wyjeżdżają z terenu ZUOK czystsze niż wjechały, gdyż przed wyjazdem przejeżdżają przez myjkę, która czyści podwozie i koła.

Czyste spaliny – obiekt wyposażony jest w instalację oczyszczania spalin (IOS), która wyłapuje i unieszkodliwia zanieczyszczenia i toksyczne związki. Dzięki temu wartości emisji są znacznie niższe od dopuszczalnych, nad czym czuwa system stałego monitoringu spalin.

Droga odpadów do przekształcenia w ZUOK

Samochody z odpadami poddawane są rejestracji i ważeniu przy bramach wjazdowych do ZUOK. W hali wewnątrz budynku, do której wjeżdżają samochody, odpady są wyładowywane i trafiają do bunkra. Dzięki podciśnieniu panującemu w hali nieprzyjemne zapachy nie wydostają się na zewnątrz budynku. Odpady z bunkra są podawane za pomocą suwnicy do lejki zasypowego kotła. Przez szyb zasypowy i dozownik odpady trafiają na ruszt kotła, gdzie są spalane w temperaturze ok. 1000°C.

Spaliny powstałe podczas spalania są kierowane do instalacji oczyszczania spalin. Po oczyszczeniu spaliny trafiają do komina. Poziomy emisji spalin są przez cały czas monitorowane – ich wielkość jest minimalna, daleka od dopuszczalnych wartości określonych przez przepisy.

